

УДК 612.017:636.2:612.664.3

ВПЛИВ ВІТАМІННО-МІНЕРАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ НА ЯКІСТЬ МОЛОЗИВА КОРІВ-ПЕРВІСТОК ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОДЕРЖАНИХ ТЕЛЯТ

Н. А. Брода, к. б. н., *О. І. Віщур*, д. вет. н., *Д. І. Мудрак*, к. вет. н., *Н. М. Лешовська*, к. вет. н.
broda_n@ukr.net

Інститут біології тварин НААН

Однією з найактуальніших проблем тваринництва України є збереження здоров'я молодняку у ранній постнатальний період розвитку. Загибель телят у ранньому віці становить 6–10 % від одержаного приплоду. Недостатня та неповноцінна годівля, незадовільні умови утримання корів у період вагітності призводять до порушення ембріонального розвитку, зниження вмісту імуноглобулінів, імунокомпетентних клітин, вітамінів, макро- і мікроелементів у молозиві та молоці (Чумаченко В. Ю., 2004; Boenigk J., Wiedlroiter A., Pfandl K., 2005; Memendez A., Finlay B., 2007). Вирощування здорового молодняку залежить також від своєчасного згодовування достатньої кількості молозива високої якості, завдяки якому організм телят у перші години й дні життя забезпечується основними потребами в енергії, пластичних речовинах, вітамінах тощо. Разом з цим молозиво є джерелом специфічних антитіл, які забезпечують пасивний імунітет упродовж двох-трьох тижнів, тобто до віку, коли організм телят здатний самостійно синтезувати власні імунні білки. Серед чинників, які впливають на імунобіологічну реактивність організму корів та їх приплоду чільне місце займає віковий аспект. Зокрема, молозиво корів першого отелення характеризується у 1,5 разу меншим вмістом загального білка та імуноглобулінів, ніж молозиво повновікових корів (Масляно Р. П., 2008). Одним із способів вирішення проблеми збереження молодняку є використання препаратів, що містять біологічно активні речовини, які підвищують імунний потенціал тільних корів та новонароджених телят (Ахтирський О. В., Іонов І. А., 2011; Віщур О. І., Понкало Л. І., 2013). Виходячи з вищевикладеного мета досліджень полягала у з'ясуванні впливу препарату «Оліговіт» на фізико-хімічні показники молозива та молока корів-первісток.

Дослідження проведено у Державному підприємстві «Дослідне господарство «Оброшине» Пустомитівського району Львівської області на двох групах корів-первісток останнього місяця тільності, які за принципом аналогів були розділені на контрольну та дослідну групи по 5–7 тварин у кожній та їх новонароджених телятах. Раціон тварин був збалансований за основними поживними речовинами і складався із різнотравного сіна, силосу, кормових коренеплодів та концентрованих кормів. Коровам дослідної групи за 14 днів до передбачуваних родів внутрішньом'язово вводили вітамінно-мінеральний комплекс «Оліговіт» (KELA, Бельгія), до складу якого входять вітаміни А, D₃, РР, Е, В₁, В₂, В₄, В₅, В₆, В₈, В₁₂, мікроелементи — Со, Mg, Cu, Zn, Mn, а також амінокислота метіонін, дозою 0,5 мл на 10 кг маси тіла тварини, коровам контрольної групи — ізотонічний розчин натрію хлориду дозою 10 мл на тварину. Випоювання молозива телятам проводили ручним способом із соскових напувалок у кількості 1,5–2,0 л (в залежності від живої маси) на одну даванку 3 рази на добу. Молозиво для проведення лабораторних досліджень одержували ручним доїнням пропорційно до надою з кожної чверті вимені. Зразки молока отримували на 8 добу після родів з разового надою від кожної корови. Досліджувані показники визначали на аналізаторі молока «Екомілк». Статистичну обробку одержаних результатів проводили з використанням програмного забезпечення Microsoft Excel. Вірогідність різниці визначали за t-критерієм Стьюдента, вірогідною вважали різницю при $p \leq 0,05$.

Проведені дослідження показали, що введення коровам-первісткам за 14 днів до отелення вітамінно-мінерального комплексу «Оліговіт» призводить до зростання у молозиві другого та третього надою вмісту білка ($p < 0,01$), жиру ($p < 0,05$) та лактози, а також сприяє підвищенню густини і вмісту сухого обезжиреного молочного залишку у порівнянні з вказаними показниками у молозиві корів контрольної групи. При цьому слід відзначити, що вміст жиру у молозиві третього надою у корів контрольної групи знизився на 34,21 ($p < 0,05$), а у корів дослідної групи на 37,52 % ($p < 0,05$) порівняно з молозивом другого надою. Подібні результати отримано при дослідженні вмісту білка: у молозиві тварин контрольної групи встановлено зниження на 39,74 % ($p < 0,01$), дослідної — на 36,62 % ($p < 0,05$). Разом з цим у молоці корів дослідної групи вміст жиру був вищий на 7,26 %, лактози на 4,11 %, а густини на 12,92 %, ніж у контрольній групі.

Введення коровам дослідної групи за 14 днів до отелення вітамінно-мінерального комплексу «Оліговіт» сприяло збільшенню на 7,19 % маси тіла телят при народженні у порівнянні із контрольною групою. Маса телят дослідної групи у 30-добовому віці була більшою на 16,09 % ($p < 0,05$), середньодобові прирости вищі на 31,29 % ($p < 0,01$), ніж у контрольній. Збереженість телят у 30 добовому віці у дослідній групі становила 100 % проти 80 % у контрольній групі.

Парентеральне введення коровам-первісткам за 14 днів до отелення препарату «Оліговіт» призводить до підвищення вмісту білка та жиру в молозиві, сприяє збільшенню маси тіла телят при народженні, підвищує середньодобові прирости та збереженість молодняку у ранній постнатальний період розвитку.